

N4122-41624

Byfunn fra felt FH – Folkebibliotekstomten, Kjøpmannsgata 20-26. (TA 1973/1) Gbnr. 401/285, Trondheim kommune, Trøndelag.

Folkebibliotekstomten

Oversikt over delfelt

 Etterreformatorisk kjeller

1:500

Figur 1: Oversikt over delfelt på Folkebibliotekstomten. (Alström og Hodkinson 1986:10).

Sammendrag gjenstander:

Gjenstand	Antall
Amulett	1
Avslag	1
Bakstehelle	56
Beger	1
Belte	1
Beltestein	1
Beslag	5
Bjelle	2
Blokk	3
Bolle	15
Bryne	49
Bygningsdel	3
Bygningsstein	38
Bøtte	15
Bånd	13
Båtdel	8
Dekorelement	9
Digel	10
Drikkeglass	7
Emne	2
Eske	1
Figur	2
Fingerbøl	1
Flaske	16
Flis	7
Fottøy	456
Fragment	158
Garnfløtt	5
Gevir	90
Gryte	19
Hake	2
Hank	4
Hengsel	1
Hestesko	1
Hjul	1
Horn	53
Håndtak	10
Hår	4
Islegg	7
Kakkel	1
Kam	32

Gjenstand	Antall
Kar	73
Kile	4
Klesplagg	3
Klubbe	1
Knapp	1
Knevel	2
Kniv	8
Kole	1
Krampe	1
Krok	10
Krus	1
Kule	3
Kurv	1
Kvernstein	2
Lampe	5
Leirkar	491
Leirklining	1
Leketøy	1
List	1
Lokk	18
Lysestake	2
Lås	5
Låsepinne	1
Meisel	1
Mynt	6
Mørtel	6
Nagle	89
Nøkkel	6
Nål	43
Osteologisk materiale	837
Overfall	1
Ovn	3
Perle	12
Pigg	1
Pilegrimsmerke	1
Pinne	104
Pipe	2
Pipehode	1
Pipestilk	56
Planke	7

Gjenstand	Antall
Plate	11
Plugg	140
Produksjonsavfall	147
Propp	3
Prøve	165
Pølsepinne	4
Påle	43
Rem	61
Remse	4
Remspenne	1
Ring	6
Runepinne	3
Sepulkralstein	1
Skive	8
Skje	5
Skjold	1
Skjørbrant stein	1
Skål	7
Slagg	71
Slipestein	1
Slire	11
Smykkestein	4
Snor	30
Spatel	13
Spiker	149
Spillebrett	2
Spillebrikke	19
Spinnehjul	19
Spiral	1
Splint	1
Stabel	4
Stang	4
Staur	1
Stav	1
Stein	27
Stempel	1
Stift	5
Stokk	2
Stol	1
Støpeform	5
Sylær	1

Gjenstand	Antall
Sylinder	1
Søkke	17
Søm	2
Sømglatte	6
Tau	35
Tekstil	98
Tellepinne	5
Ten	1
Terning	2

Gjenstand	Antall
Tetning	4
Trau	1
Tråd	3
Tvare	1
Tyngde	14
Tønne	13
Ukjent	244
Vabein	2
Vektlodd	7

Gjenstand	Antall
Veske	1
Vevlodd	25
Vevskje	1
Vevsverd	5
Vidje	1
Vindusglass	59
Øreskje	1
Øse	2

Sammendrag materiale:

Materiale	Antall
Bark	3
Bein	884
Bein/bronse	5
Bein/gevir	15
Bein/horn	10
Bein/jern	3
Bein/kobber	1
Bein/lær	2
Bein/tre	1
Bein/ukjent	1
Bergart	154
Bergart/bronse	1
Bergart/lær	1
Bergart/marmor	1
Bergkrystall	4
Bly	5
Botanisk materiale	17
Bronse	63
Bronse/gevir/bein	1
Bronse/gull	1
Bronse/horn	1
Bronse/jern	5
Bronse/slagg	1
Bronse/ukjent	3
Chert	1
Elfenbein	1
Fjær	1
Flint	30
Gevir	28

Materiale	Antall
Gevir/bein	96
Gevir/bein/horn	13
Gevir/bein/jern	2
Gips	1
Glass	106
Glass/keramikk	7
Glimmer	1
Gull/kobberlegering	3
Hamp	9
Hamp/tekstil	6
Harpiks	2
Harpiks/jern/tre	1
Horn	46
Horn/gevir	1
Horn/kobber	1
Jern	238
Jern/bergkrystall	1
Jern/glass	3
Jern/keramikk	1
Jern/kleber	2
Jern/tre	6
Jet/sølvlegering/tinn	1
Jord	12
Kalk	1
Keramikk	513
Keramikk/slagg	1
Kleber	139
Kleber/kvarts	1

Materiale	Antall
Kobber	9
Kobber/ukjent	1
Kobberlegering	7
Kvartsitt/sandstein	0
Lær	639
Lær/slagg	1
Lær/ukjent	2
Leire	36
Leire/slagg	4
Marmor	1
Mørtel	5
Mørtel/leire	1
Organisk materiale	26
Organisk materiale/hamp	1
Organisk materiale/jord	2
Organisk materiale/skinn	1
Organisk materiale/skjell	1
Pels	2
Pimpstein	3
Pipeleire	42
Porfyr	1
Rav	3
Sandstein	3
Skifer	8
Skinn	1

Materiale	Antall
Skjell	24
Slagg	59
Slagg/jord/leire	1
Slagg/leire	1
Sølv	2
Steinkull/slagg	2
Talk	1

Materiale	Antall
Tann	16
Tann/bein	29
Tann/bein/bronse	3
Tegl	39
Tekstil	134
Tekstil/ukjent	1
Tekstil/ull	27

Materiale	Antall
Tre	727
Trekull	3
Ukjent	115
Ukjent/slagg	1
Ukjent/slagg/trekull	1
Ukjent/tre	2
Ull	12

Funnomstendigheter:

F. ved arkeologiske undersøkelser på Folkebibliotekstomten, delfelt FH i 1974-1976.

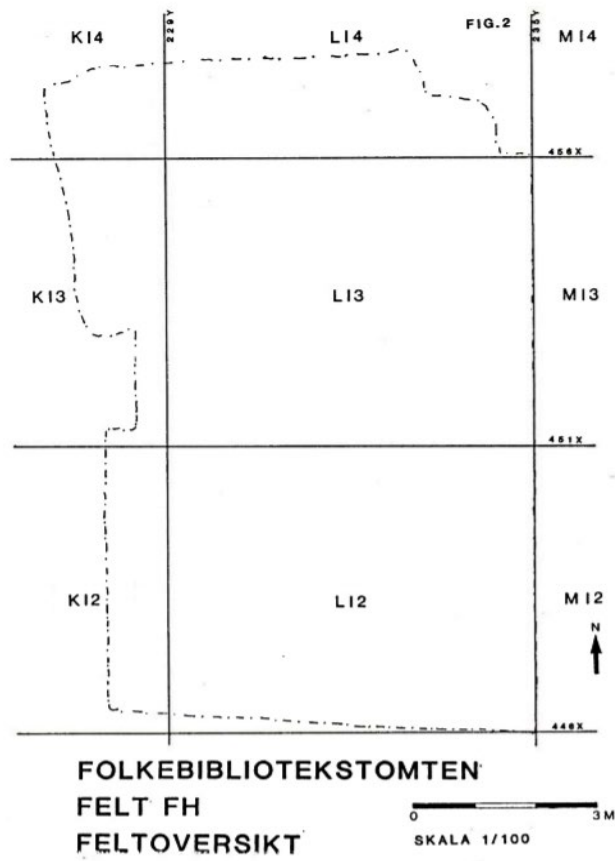
Felt FH ble undersøkt helt ned til den sterile grunnen. Feltet hadde fast avgrensning i sør og i øst, som i hovedsak skyltes moderne forstyrrelser i form av et rør i sør og en kjeller i øst. I nordlig del av feltet lå det en stor kjeller som minsket størrelsen av feltet. Denne kjelleren utgjorde også avgrensningen mot felt FL.

I slutten av gravingen ble feltet utvidet, og i forbindelse med dette, overtok også feltet en del lagnummer fra felt FE; 14-16, 27-49, 61, 65-68. I enkelte tilfeller fikk noen lag FH-nummer i tillegg til FE-nummer (Flodin 1986:16). Da profilbenken mellom rutene K12/13 og L12/13 ble fjernet i 1974, fikk gjenstandsfunnene fra profilen lagnummer FH 1.

På feltet var det færre og mer spredte konstruksjoner sammenlignet med andre felt på Folkebibliotekstomta. Det ble derimot funnet en del stolper og stolpehull, men det viste seg vanskelig å koble stolpene til hverandre eller til annet treverk, og dermed gjenkjenne konstruksjoner. Flodin (1986) tolker dette til å skyldes at det kan ha blitt utført en del oppryddinger etter branner o.l. før nye konstruksjoner ble ført opp.

Ut fra forekomst av påler og grøfter tyder det på at området har vært inndelt i parseller helt tilbake til de eldste kulturlag, og disse ble opprettholdt gjennom stort sett alle fasene. Grensene gikk omtrent i øst/vestlig retning, med omtrent 5m avstand.

Den eldste bebyggelsen (K6) ser ut til å ligge i feltets sørlige halvdel, og er tolket som boliger. I de yngre fasene mangler bygningene ildsted, som (Flodin 1986) tolker til at området ikke lengre ble brukt til boligformål. Etter at K6 har gått ut av funksjon ble området også tilrettelagt for en ukjent bruk som har krevd et tørt, drenert underlag. Samtidig ble det også etablert en del trebrolegninger i passasjeområdene, og en stor konstruksjon ble bygget i felt FL som også strekker seg inn i FH (Flodin 1986:15-18).

Figur 2: Oversikt over felt FHs utstrekning (Flodin 1986:14).

Figur 3: FH i fase 9. Bygg K51 og K52/53. Mellom de to sistnevnte ligger det et dråpefall. Bildet er tatt mot øst. Hentet fra Flodin 1986:90.

Stratigrafi og faseinndeling:

Delfeltet ble delt inn i 13 stratigrafiske faser, basert på observerte endringer i konstruksjonsmønstre (Flodin 1986). Den senere stratigrafiske analysen for Folkebibliotekstomten grupperte alle delfeltene i 12 hovedfaser (Christophersen et.al. 1988:48), som i 1994 ble korrelert med absolutte dateringer for de respektive fasene fra 900-tallet til etter 1600 (Christophersen og Nordeide 1994). De absolutte fasedateringene for baseres på dendrokronologi, myntfunn, sko, keramikk og C14-dateringer.

Delfeltfaser felt FH (Flodin 1986)	Hovedfaser (Christophersen et.al. 1986:48)	Datering e.kr. (Christophersen og Nordeide 1994)
13,12	12	1600-
11	11	1500-tallet
11	10	1325-1500
10	9	1275-1325
9	8	1225-1275
8	7	1175-1225
8	6	1150-1175
7,6	5	1100-1150
5, 4 (II), 4(I)	4	1050-1100
3	3	1025-1050
2, 1 (II)	2	-1025
1 (I)	1	900-tallet

Tabell 1: Faseinndelinger og kronologi, jfr. Flodin 1986, Christophersen et. al 1988:48 og Christophersen og Nordeide 1994

Dateringer:

For Felt FH foreligger 5 dendrokronologiske dateringer:

N-nr.	Datering	Lagnummer
N32781	Ytre årring: 863 e.Kr.	490
N34295	Ytre årring: 1086 e.Kr.	343
N34739	Ytre årring: 964 e.Kr.	358
N35472	Ytre årring: 1053 e.Kr?	354
N38457	Ytre årring: 1256 e.Kr.	770

Tabell 2: Oversikt over dendrokronologiske dateringer på felt FH.

Av prøver som har blitt tatt ut fra feltet har 1 blitt datert med c-14:

N-nr.	Datering	Lagnummer
N39960	950 ± 60 BP, kal. 1032 - 1158 AD (IntCal 20, 68,3%). Labref.: T-2370.	935

Tabell 3: Oversikt over C-14- dateringer på felt FH.

Følgende mynter fra felt FH har blitt datert:

N-nr.	Datering e.Kr. (Skaare, K. 1989).	Lagnummer
N30977	Harald Hardråde (1047-1066).	415
N31255	Mulig 11. århundre	449
N31257	Ca. 1065-1080	449
N33526	Ca. 1065-1080	603
N33659	Ca. 1065-1080.	591

Tabell 4: Oversikt over daterte mynter på felt FH. (Kilde: Skaare, K. 1989).

Av dokumentasjon av felt FH finnes feltdagbøker, feltskisser, plantegninger, tegninger av den østre profilveggen, samt en mengde fotografier. Den stratigrafiske analysen av feltet foreligger i Flodin 1986.

Feltledere: Sue Leppard (1974), David Critchley (1975) og Tom Chilton (1975-1976).

Koordinater: Projeksjon: EU89-UTM; Sone 32, N: 7034296, Ø: 569867.

Funnet av: Sue Leppard, Tom Chilton og David Critchley

Funnår: 1974,1975 og 1976

Litteratur:

Christophersen, A. et.al. (1988): Utgravning, kronologi og bebyggelsesutvikling. *Fortiden i Trondheim bygrunn: Folkebibliotekstomten. Meddelelser* (13, del 1). Trondheim: Riksantikvaren.

Christophersen, A. og Nordeide, S.W. (1994): *Kaupangen ved Nidelva: 1000 års byhistorie belyst gjennom de arkeologiske undersøkelsene på folkebibliotekstomta i Trondheim 1973-1985.* Oslo: Riksantikvaren.

Flodin, L. (1986): Stratigrafisk analyse. Delfelt FH og FL. *Fortiden i Trondheim bygrunn: Folkebibliotekstomten. Meddelelser* (9). Trondheim: Riksantikvaren.